

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 159. szám.

Hétfő, július 14.

Ifjusági egyesület Nagybecskereken.

Nagybecskerek, július 14.

Közoktatásügyi miniszterünk bölcs kulturpolitikájának két legfőbb elve: fejleszteni és ápolni a nemzeti erényeket és kiirtani a nemzeti hibákat és káros jelenségeket.

Az előbbi elvnek az iskolák és azok összes faktorai nivójának emelése, az utóbbinak pedig különféle üdvös akciók által ott akar érvényt szerezni, ahol az iskola munkája meddő maradt, avagy idő előtt megszűnik és így szellemi és erkölcsi fogyatékoságok álltak be. Ez utóbbi célból sürgeti az ifjusági egyesületek létesítését, mint amelyek hivatva lesznek a társadalmunkban régóta mutatkozó erkölcsi pangási tüneteket megszüntetni.

Hogy ezzel mily helyes uton jár bölcs kultuszminiszterünk, azt a mindennapi élet tapasztalatai igazolják.

Olyan az élet modern átalakulása, hogy az éretlen gyermek a leg gondosabb őrizet mellett is kísértést és csábítást lélegzik. A könnyű, a regény, az elbeszélés, a hírlap és a színház, minden telve van ledérséggel, mely az ifjuság erkölcsi életét már csirájában megmértelyezi.

Ezen káros behatás még százezren nagyobb azoknál, kik 15 éves korukban az iskolából egészen kikerülve, csak hiányos vagy semmiféle nevelésben és irányításban nem részesülnek. Ezeknél az iskola után egyszerre — a korcsma, a tivornyázás következik. A tanító munkáját lerontja az élet, úgy hogy mire katonasorba kerül az ifju, alig marad meg valami abból az erkölcsi alaptól, amelyet az iskola lerakott.

Ez elszomorító tények legjobban bizonyítják, mily hézagot pótló az ifjuság nevelése érdekében Wlassics miniszternek

az ifjusági egyesületek létesítését célzó rendelete. A miniszter nemes intencióit csakhamar lelkesedéssel karolták fel munkatársai a kir. tanfelügyelők, kik hathatósan buzdították az ifjusági egyesületek hivatott vezetőit, a tanítókat és a nagyközönséget, hogy egymással karöltve létesítsék ezen az ifjuság erkölcsi ujjaszülését célzó egyesületeket.

Ez volt célja a városháza nagytermében tartott tegnapi értekezletnek is, melyet Torontálvármegye minden szép eszméért lelkesedő tanfelügyelője, dr. Pacséri Károly hívott egybe.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy az értekezlet fényes tanuságot tett arról, hogy városunk polgársága meleg érdeklődéssel viseltetik egyik legszentebb ügyünk, a népnevelés iránt.

Az értekezleten a tanügy emberein kívül Nagybecskerek város intelligens társadalmának nagyszámu képviselője jelent meg, kik részvételük és nemes áldozatkészségük által biztos garanciát nyújtottak az iránt, hogy az értekezlet által kitűzött cél el lesz érve.

Sem a miniszter lelkes szózata, sem a tanügyi körök buzgó törekvése nem lett volna elegendő a szép eszme keresztülvitelére, ha a művelt társadalom nem támogatja őket buzgó lelkesedéssel törekvéseikben.

Nagybecskerek város nemes gondolkodású társadalmi is bebizonyította tegnap, miszerint helyesen fogta fel azt, hogy minden magasztos ügy keresztülvitelénél szükség van előre kiszámított és jól szervezett, erkölcsi alappal bíró összműködésre és ezért dicséret, elismerés illeti.

Ez képezte legszebb tanuságát a tegnapi értekezletnek, a melynek lefolyásáról következő tudósításunk számol be:

*

Torontálvármegye kir. tanfelügyelője, dr. Pacséri Károly egy ifjusági egyesületnek városunkban leendő létesítése céljából tegnap délelőttre a városháza nagytermébe értekezletet hívott egybe, melyen városunk intelligenciájának számos tagja jelent meg. Ott voltak: Szabó Ferenc apát, orszgy. képviselő, dr. Grandjean József polgármester, Baktsi József, Knyaskó Lajos és Baaden Károly igazgatók, Jeszenszky Nándor ág. ev., Szalay József ev. ref. lelkész, Wagner Nándor rk. hitoktató, Weisz Izidor, a Ferenc József-rend lovagja, Mayer Rezső lapszerkesztő, dr. Mangold Samu, dr. Várady Imre és dr. Demkó Endre ügyvédek, Rigó István m. tb. főjegyző, Partilla Géza takarékpénztári igazgató, Krumenacker Ferenc m. tb. főszámvevő, Streitman Antal főgimnáziumi, Gróf Vilmos, Urhegyi János és Szalaváry Ede felső kereskedelmi iskolai tanárok, a községi tantestület tagjai közül Bányai Jakab, Fischer Mór, Dold István, Szegfű Sándor, Osztie Béla, Rédl Ferenc és Wégling István, Szabó Bertalan és Müller Mihály tanf. tolnokok, Stever István, Etlinger Péter földbirtokosok, Jokly Lipót szerkesztő, Herczeg M. nagykereskedő és mások.

Szép érdeklődést mutattak az ügy iránt a hölgyek is, kik közül: dr. Grandjean Józsefné, Titze Nándorné és leányai Stefánia és Wanda, Szalay Józsefné, Müller Józsefné, Beller Istvánné és leánya neveit sikerült feljegyeznünk.

Dr. Pacséri Károly pont 11 órakor nyitja meg az értekezletet és szép szavakban mond köszönetet a nagy számban megjelentek lelkes érdeklődéséért, amely érdeklődés önönmagában biztos garanciát nyújt arra nézve, hogy az értekezlet nemes célja, az ifjusági egyesület létesítése városunkban is tényné válik. Azután lelkes szavakban ismerteti a létesítendő egyesület hivatását, mely abból áll, hogy az iskolából, különösen a gazdasági- és tanoneiskolákból kikerült ifjuságot, erkölcsi és szellemi irányban való célirányos vezetés által megóvja az erkölcsi sülyedéstől és így megmentse a társadalomnak. Mert éppen abban a korban, midőn az ifju 15 éves korában az említett iskolából kikerül

A „TORONTÁL“ tárcája.

Epilóg.

I.

Tegnap este, mikor nagy álmosan hazaértem, az asztalomon két kis névjegyet találtam. Amolyan apró, aranyszegélyű névjegyet, rózsaszínű, keskeny szalaggal összefűzve.

Közel egy hónapos volt rajta a keltezés.

A háziasszonyomnak van egy kurtarúhas bakfis leánya, aki különös jogot formál ahoz, hogy míg én távol vagyok hazulról, összeforgasson az asztalomon mindent s hogyha szerét teheti, felkutassa még az asztalfiókomat is.

Hát ennek a kis bakfis leánynak tulajdonítható, hogy én csak egy hónap leforgása alatt tudtam meg, hogy elérkezett ime az az idő, mikor megirhatom szerelmünk történetéhez az epilógot is.

Mintha emlékeznek is arra az emberre, aki a mi szerelmünk napsugaras, verőfényes történetét egy kíméletlen durva vonással keresztülhuzta, aki nem ígért neked dalban örök üdvösséget, hanem adott a szivedért háromezer nyírségi holdat, közepén egy sindelytetű kastélylyal.

Először ugy égették ujjaim hegyét azok a konvencionális névjegy kártyák. De azután lelehadt a hirtelen fellobbant láng a szivemben.

Beláttam, hogy okosan cselekedtél. Jól tetted, hogy a légváratat felcserélted, egy — habár ósdi kastélylyal is — amelynek, ha rozzant tetőzetén be is csorog néha az eső, mégis csak a te nevedre van eltelekkönyvezve, míg arra a szívárányhidra, amely után az én álmodó lelkem szalad, nincs a földnek olyan uzsorása, aki egyetlen krajcárnyi kölcsönt is adjon.

II.

Egyszer . . . valamikor régen, te montad nekem, hogy valamire való ember a figyelmet nem csak megköszöni, hanem visszazonzni is szokta.

Akkor mondtad ezt, mikor a mama zsúrján fagyaltot loptál ki a gyermekszobába és én nem akartam ezt a figyelmet azzal viszonozni, hogy felmászok kertekben a körtefára gyümölcsöt cenni a számodra.

Csodálatosképen most sok idők multán újra visszacseng ez a mondatod a fülemben.

Lám, te milyen figyelmes vagy hozzám, gondoltál rám még az oltár lépcsőjénél is, elküldted számomra a mi szerelmünk gyászjelentését is. Illő dolog, hogy köszönetet mondjak ezért neked pár sorban.

Tartozom ezzel a multnak, amely ott kezdődik, hogy én a te iskolakönyveid közé oda loptam a magyar nyelvtanomat s az igeragozásnál azt a vezérigét: szeretlek, veres írónnal aláhuztam, sőt felkiáltó jelt is raktam utána egy néhányat.

Erre te az édes apád kártyái közül elcsentted a töknycsast s kivágtad róla azt a figurát, ahol Tell Vilmos a csolnakban átölelve tartja a feleségét, vagy a kedvesét. (Az oknyomozó történet aligha fogja kideríteni kétséget kizárólag, hogy milyen minőségben szerepel mellette az az asszony.)

Te azután a kivágtott kártyafigurát odaragasztottad megáztatott kenyérbéllel a nyelvtan hátulsó tiszta lapjára, veres tintával odafirkantva fölibe az én nevemet, meg a tiédet.

Milyen szerelmi vallomás?! Hogy megrázta valami titokzatosan édes érzés egész valómat, hányszor csókoltam meg a nevedet, amelyet belevágtam az iskolapadba s amely cselekedetért év

végén harminc krajcárt kellett fizetnem a könyörtelen szívű pedulusnak.

Az is igaz azonban, hogy az Erzsí, akiről az a hír volt elterjedve, hogy a vadászkaplárjának veres tintával írja a leveleket s akit épen ezen a réven a tintás üveg jogtalanul való eltulajdonításával vádoltak, igen háládatlan módon elárult téged.

De te megtudtad őrizni titkodat, tagadtad a bűnös cselekedetét én érettem s elszenvetted azt az embertelenséget is, hogy bezártak a kerti pavilonba, hol százszor le kellett volna írnod azt a hazug közmondást:

Ki mint vet, úgy arat.

Hanem nem egyedül irtad le, mert én keresztülmásztam a kerítésen s felkerestelek fogáságodban.

Csupa könyves volt a két buzavirág színű szemed. Te csókra nyújtottad a kezdet, én meg lecsókoltam a könyvedet a szempilládról is.

Azután megkérdeztem, hogy miért sirtál. Te pedig szived egész keserűségével nyilatkoztattad ki, hogy meguntad az életedet, mert dél óta nem ettél semmit.

Olyan keservesen sirva fakadtál pedig erre újra, hogy én nem parancsolhattam tovább előtörő könyeimnek.

De azután megszólalt a lelkemben egy hang: Ha férfi vagy, légy férfi.

Kijelentettem, hogy átsegítek a kerítésen a szomszéd gyümölcsösébe.

Ezt az indítványomat te azonban visszautasítottad egy királynét megszegyenítő mozdulattal s abbéli nézetednek adtál kifejezést, hogy meglopni legfeljebb csak a saját szülőinket, hozzánk tartozókat szabad, de semmi esetre sem idegen embereket, mert akkor már bünt követünk el.

Ez a kijelentésed hatott. Hazaszaladtam s

és az önállóság küszöbén áll, legfogékonyabb a jóra és rosszra egyaránt és legjobban van kitéve az erkölcsi züllésnek.

Ez utóbbinak, mely csakhamar maga után vonja a vagyoni züllést is, okai előttünk plauzabilisok. Eltértünk a régi erkölcsi alapoktól, a régi tradícióktól, melyek között legfőbb a vallás. A tudomány, különösen a természettudomány, oly tanokat kezdett hirdetni, mely szerint az istenség nem egyéb mint természeti erő, amihez Hartmann és a többi filozofusoknak a vallást lerontó tanai is járultak. De szerencsére éppen az igazi tudomány ápolói, mint Virchow, Du Bois Reymond és mások bölcs elveikkel lerontották e tévtanokat, kimutatván azt, hogy örök fátyol borítja a természet titkait és így az életben csak az istenben vetett hit az, amely bennünket irányít. Ezt az igazságot ma már belátják a legmagasabb körök is, midőn egyik főfeladatnak tekintik a népek az igazi hitre való vezetését.

A másik oka a kor erkölcsi hanyatlásának az anyagi züllés, mely az emberek sorsukkal való elégedetlenségéből származik. Ezen elégedetlenség sorából válik ki az anarchisták veszedelmes szektája, melynek fő elve az államot és minden más társadalmi alkotást lerombolni. Ez az átkozott szekta az, mely bennünket is megfosztott áldott anyánktól, rajongásig szeretett Erzsébet királynénktől. Sajnos, már nálunk is mutatkoznak egyes veszedelmes tünetek s a forradalmi szocializmus, mely a földhétséget éleszti, minék következményeként a fanatizált köznép nagy része már hűve ezen tanoknak.

Ezekből látható, hogy égető szükség a köznép fiait, amelyek még csak az élet küszöbén állanak ezen veszedelmektől jó eleve megóvni. Ezt legjobban a bölcs kultuszminiszterünk által iniciált egyesületek által érjük el, amelyek szolgálatába állani képezi a mai gyülekezés főcélját.

A jelen voltak zajos éljenzéssel fogadták a kir. tanfelügyelőnek e kivonatban közölt remek beszédét, ki azután röviden előadta a lapunkban is közölt miniszteri rendelet tartalmát és fejtegette a megalakulás módjait. Eszerint az egyesület alapító, pártoló és rendes tagokból fog állani. Az alapító tagok sorába azok vétetnek fel, kik egyszersmindenkorra 20 koronát, a pártolók közé pedig azok, kik három éven át 2 koronát fizetnek be. A rendes tagokat képezik az iskolából kikerült ifjak, kik 15 éves koruktól 21-ig maradnak díjtalanul tagjai az egyesületnek és részesülnek annak jótéteményeiben.

A tanfelügyelő szerint a mai értekezletnek főcélja az egyesület létesítését biztosító alapító és pártoló tagok gyűjtése, az egyesület további megalakulása a tanév elején volna keresztülvendő.

az édes anyám konyhapénzét (tudtam ám, hogy hol rejtgette) megvámoltam. A fényes hatosokat aztán beváltottam süteményre és szivarkákra.

Azután hozzád siettem s miután fejedelmi leg meguzsonáztunk, leirtuk a büntetésből rád kiszabot leckét közösen . . .

Később évek múltán, mikor egyszer előhozakodtam ezzel a történettel, pirulással bizonyítottad, hogy nincs szándékodban a multat megtagadni.

Hagyad még azt is, hogy csókkal halmozam el a kezedet s csak akkor rettentél meg, mikor biztosítottalak arról, hogy az ajkadat is meg fogom egyszer csókolni.

Könyek között jelentetted ki, hogyha én ezt a kvalifikálatlan vakmerőséget meg merném tenni, akkor te engemet nyomorult embernek fogsz tartani és nagyon, de nagyon meggyűlölsz.

Hanem mikor mégis megeselektem ezt a merényletet s ott pihegtél a karjaim közt, nem gyűlöltél meg, sőt édesnek szólítottál s az első csókért vívott küzdelemben kibomlott nyakendőmet is megkötötted szépen.

Azután . . . ? ! ? !

III.

Válnunk kellett. Én kergettem a szerencsémét. De előbb megfogattuk, hogy várni fogunk egymásra.

Te voltál azután az első, aki belefáradtál a várakozásba . . .

De jól van így! Vájunk hát örökre.

A te számodra ott van a jövő, nekem nem marad már más hátra, mint a mult.

De jól vigyázz! Nehogy jöjjön idő, mikor szívesen cserélnél velem. Azt a multat az én lelke nem adná oda a te jövőödért soha.

Szathmáry Zoltán.

Ezen előterjesztések után dr. Pacséri felkéri a jelen voltakat, hogy szíveskedjenek netáni különvéleményeket előadni. Szeffü Sándor közs. tanító azt óhajta, hogy az értekezlet előbb mondja ki, hogy meg akarja alakítani az ifjusági egyesületet és egyelőre eltekintve az alapító és pártoló tagok gyűjtésétől, előbb győződjék meg vajjon lesz-e elég rendes tagja az egyesületnek.

Dr. Grandjean polgármester szerint teljesen céltüresztett dolog volna, ha az értekezlet Szeffü indítványát követné. Először a felnőtteknek kell a mozgalom élére állaniok és az anyagi gyűjtésével az utat egyengetniök, csak így fog az ügy dűlőre jutni. Ugyanily nézetben van Baaden igazgató is, kinek a rendes tagok jelentkezése iránt legesekélyebb aggályai sincsenek.

Balázi József igazgató nagy tetszés mellett kifejti, hogy az életben sokkal gyakoribb az az eset, hogy tanítóknak van hiány, mint tanulóknak. Megvan győződve, hogy az ifjak tömegesen fognak jelentkezni belépőknek az oly egyesületbe, melyben ingyen művelődhetnek. Csatlakozik a kir. tanfelügyelő előterjesztéséhez.

Bányai Jakab felvilágosításul megjegyzi, hogy már a helybeli tantestület régebben foglalkozik az eszmével és az, amit Szeffü említett, már elő van készítve. Az előkészítő értekezlet felhívja a helybeli németvárosi egyesületeket, hogy buzdítsa a földmives ifjakat és leányokat az egyesületbe belépésre.

Ezután dr. Pacséri reflektált az előbb elhangzott beszédekre. Ő szerinte a rendes tagok gyűjtése a tanítóknak fogja feladatát képezni a tanév elején. A mai értekezlet feladata csak az volt, hogy a művelt társadalmat megnyerje az eszmének és hogy az oly szépen sikerült, ezért forró köszönetet fejezi ki. Egyben bejelenti, hogy alapító tagokul beléptek Szabó Ferenc apát, orsz. képviselő és ő. Ezáltal felbuzdulva még ott a helyszínen kilencen léptek be az alapítók soraiba, névszerint: Dr. Grandjean József, Weisz Izidor, Balázi József, dr. Várady Imre, Mayer Rezső, Szalay József, Partilla Géza, dr. Mangold Samu és Knyaskó Lajos.

Az egybegyűltek éljenzéssel fogadták ennek bejelentést, mire dr. Pacséri Károly, még egyszer mély köszönetet mond a megjelenteknek, az értekezletet berekeszti.

H I R E K .

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Fogműterem. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Koronaszálló mellett.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Torontál vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt a vármegye házában gróf Bethlen Miklós elnöklésével ülést tartott, melyről lapunk holnapi számában hozunk tudósítást.

— **Pancsova királyünnep.** Julius hó 17-én lesz annak 50 éve, hogy a király Pancsova városát meglátogatta. Ennek a napnak 50. dik évfordulóját, mint már említettük, Pancsova fényes ünnepel fogja megülni. A város most állapította meg az ünnep sorrendjét, a mely a következő: 1. 1902. július 17-én délelőtt 9 órakor a közgyűlés ünnepélyes megnyitása. 2. Az ünnepi közönségnek templomba menetele az összes egyházakban megtartandó hálaadó isteni tiszteletekhez. 3. Délelőtt 10 órakor a közgyűlés folytatása, midőn az emlékbeszédet a polgármester tartja, mely alkalommal vége megy a városi székház nagyterme részére megfestett királykép leleplezése. 4. Felolvasása annak a hódoló feliratnak, a melyet a város közönsége ő felségéhez intéz. 5. A városi székház lépcsőházában felállítandó emléktábla ünnepélyes elhelyezése. Aznap délután 1 órakor a lövész-egyesület helyiségében díszbéd, ezután diszlövészlet, este 8 órakor táncmulatság.

— **A közutak befásításának szabályozása.** A földmívelési miniszter a törvényhatósági és községi közutak befásításának szabályozása dolgában a következő rendeletet intézte Torontál vármegye törvényhatóságához:

Több oldalról az a panasz érkezett hozzám, hogy a törvényhatósági és községi közutak befásításánál egyrészt utak mellé nem alkalmas, nem kellő magas és erős fanemek, s nem meg-

felelő gyümölcsfajták, másrészt pedig igen sok fajtájú gyümölcsfák ültetettek ki. Kivánatos lévén, hogy a törvényhatóságok is az állami utak befásításánál követett elvet tartsák szem előtt, s csak a talaji és égjai viszonyoknak megfelelő gyümölcsfajta használják a fásításoknál s ezekből is egy-egy fajtát hosszabb utvonalon ültessenek, felhívom a törvényhatóságot, hogy jelen leiratomat megfontolás tárgyává tesse, az abban foglaltakhoz alkalmazkodni igyekezzék. A szükséges szakkérdésekben, mint a helyi viszonyoknak megfelelő gyümölcsfajta és ültetésre alkalmas gyümölcsfajta kiválasztása stb. a törvényhatóság megkeresésére az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos (Budapest földmívelésügyi miniszterium) ad földvilágosítást. A miniszter megbízásából: Forstel s. k., miniszteri osztálytanácsos.

— **Uj papnövendék.** Temesvárott Németh József felszentelt püspök elnöke alatt tartott felvétel alkalmával Fábian József uradalmi tisztartónak szép tehetségű fiát, Dénest is felvettek a theologusok közé.

— **Esküvők.** Gesztetei és balajti Balajthy Barna m. kir. főbányabiztos, Versece f. hó 10-én tartotta esküvőjét Stefánovics Katica urhölgygyel. — Hoffmann Mór zentai tekintélyes kereskedő folyó hó 20-án d. u. 4 órakor vezeti oltárhoz Wolf Ilona kisasszonyt, özv. Wolf Józsefné leányát.

— **Az ernestházi plebánia.** Ernestháza a községben Kainz Ferenc nemrég elhunyt plebános halálával tudvalevőleg megüresedett az ottani parochia. A plebániára már eddigelé nem keresebb, mint husz pályázó jelentkezett. Ernestháza egyike a legtakarosabb délvidéki német községeknek, melyet 1828-ban telepített ittebei és eleméri Kiss Ernő. A plebánia kegyura azonban most a község, mely közel kétezer tiszta kath. hívót számlál és Bótos, Orlovát és Tomasovác filiálissal bír.

— **A nagyszentmiklósi vörös-kereszt népünnep.** A nagyszentmiklósi vörös-kereszt-egylet nagyszabású népünnepély rendezésére készül elnöke: Rittich Klementine vezetése alatt. A népünnepély az ottani népkertben lesz, Szent-István napján, igen szép és változatos programmal: tréfás és mulattató versenyek, kerékpár korzó, világposta, virágvásár stb.

— **Kereskedői alkalmazottak értekezlete.** A helybeli kereskedelmi alkalmazottak tegnap délelőtt a kaszinóban előértekezletet tartottak, melyen a vasárnapi munkaszünet tárgyában követendő állásfoglalásuk módjait beszélték meg. Egyben elhatározták, hogy holnap este 1/9 órakor a kereskedő ifjak egyesületében formális értekezletet tartanak, melyre az összes alkalmazottakat és érdeklődőket ez uton is meghívják.

— **Halálozások.** Grosz Ferenc nagybecskereki kereskedő 47 éves korában meghalt. — Wosching György, a zichyfalvi takarékpénztár igazgatója, az arany érdemkereszt tulajdonosa szombaton reggel 63 éves korában meghalt.

— **Uj hitelszövetkezet a vármegyében.** Tegnap alakult meg az ittvamok-rogendorfi gazdasági hitelszövetkezet, mely létesültét Marton Andor, a torontál vármegyei gazdasági egyesület köztisztviselőjében álló titkára közbenjárásának és Boleszny József községi jegyző buzgókodásának köszöni, az alapszabálytervezetet 96 tag irta alá, a kik összesen 144 üzletrészt jegyeztek 7200 korona értékben; az igazgatóságba Marton Andor, Boleszny József, Gyolai Albert, Györi Márton, Schulez Konrád, Hohman Miklós, Trankulov József és Magda Adrás, a felügyelő-bizottságba Schwartz Mór, Reiter Miklós és Rácz Antal választották meg egyhangulag, az országos központi hitelszövetkezet részéről az igazgatóságba Bogdánovics Antal, a felügyelő-bizottságba Momirov Miklós neveztetett ki, könyvelő Boleszny József, pénztárnok Gyolai Albert lett.

— **A kultuszminiszter a nagyikindai főgimnáziumhoz.** A nagyikindai állami főgimnázium 25 éves jubileuma alkalmából dr. Platz Bonifac kerületi főigazgató Nagyikinda város közönsége nevében táviratilag üdvözölte Wlassics Gyula közoktatásügyi minisztert, akinek köszönő válaszában a főigazgató a napokban közölte a gimnázium tantestületével. A miniszter válasza a következőképen szól: „Igen tisztelt főigazgató ur! A nagyikindai főgimnázium 25 éves fennállásának ünnepélye alkalmából hozzám intézett szíves üdvözléért fogadjon főigazgató ur őszinte köszönetemet. Kiváló tisztelettel Wlassics.”

— **Eljegyzés.** Szekulesz Sárkát, Széki Andor, a „Nagybecskereki Hírlap” segédszerkesztőjének szeretetreméltó nővérét eljegyezte Hubert Dániel okleveles jegyző.

— **A nagyszentmiklósi gazdasági iskola új igazgatója.** Hercogh Hugó, a nagyszentmiklósi gazdasági iskola igazgatója, elköltözött Adára és az ottani gazdasági iskola igazgatóságot vette át.

A nagyszentmiklósi iskola igazgatója Lukácsy Imre lett, aki a múlt héten vette át az iskola igazgatói teendőit.

Drága álmom. Damján Axentie kistoráki ember szerdán érkezett a verseci vásárra. A nagy úttól elfáradva a „Fortuna” korcsma egyik színe alatt lepihent és elaludt. Az üdítő álmat keserű ébredés követte. Jó szímatu zsebmetszők ugyanis kiszimatolták, hogy az alvó Damjának pénze van és kivágták a mellényét és annak belső zsebéből ellopják 294 korona készpénzt és egy marhajárlatot. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

Tűz. Aradácon, mint onnan jelentik, tegnap este fél tíz óra tájban Grósz Ignác kereskedő udvarán ismeretlen okból tűz ütött ki és több kazal széna elhamvadt. A kár csekély, mivel az elégett széna biztosítva volt.

Dühöngő részeg. Aradáról jelentik: Bacskaity Szilvko itteni lakos tegnap ittas állapotban tért haza Nagybecskerekéről és feleségével, valamint szomszédjaival hevesen összeszólalkozott. A disputa közben olyan méregbe jött, hogy felgyújtotta a saját istállóját. Szerencsére rögtön eloltották, úgy hogy nagyobb baj nem lett, erre még dühösebb lett és neki esett szomszédja ablakainak s azokat sorba bevverte. Végre mégis ártalmatlanná tették a dühöngő embert és be-kísérték a községi kóterbe.

A Horgony-Pain-Expeller igazi népszerű házi-szerré lett, mely számos családban már több mint 32 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúszás stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt járványkórnak, minő: a kolera és hányóhas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő házi-szer jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter-féle Horgony-Liniment”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

A Béga vízállása.

A temesvári folyammérnökség jelentése szerint július 14-én a Béga vízállása a következő volt:

Temesvár —
Nagybecskerek —
Titel + 475 apadó.

Irodalom és művészet.

* **A vígszínház újabb vendégszereplése.** A vígszínház vidéki körútjában még egyszer vissza akar térni hozzánk és a vármegyei színügyi bizottságtól újabb két estére kéri a színházat 40%-al felemelt helyárral mellet. A vígszínház a két előadást július 16-ikára és 17-ikére tervezi amikor „A zsábát” és a „Páholyt” adná elő.

* **Művész-estély.** Ritka művelzetben lesz legközelebb része a nagybecskereki közönségnek, a mennyiben a budapesti Nemzeti Színház nagy tragikája Jászai Mari, Somogyi B. Carolával, a würtzburgi opera első rangú énekesnőjével és Somogyi Mór zongoraművész, konzervatóriumi igazgatóval szövetkezve e hó 20-án a városi színházban művészestélyt fog rendezni. Az estély műsora a következő: 1. a) Scarlatti, Pastorale, Caprice; b) Weber—Liszt, Hangversenymű, (bucsu, távollét, induló, a viszontlátás öröme) Somogyi Mór. 2. a) Wagner Richard, nagy ária „Tannhäuser”-ből; b) Denza, Si tu m'aimais Somogyi B. Carola. 3. Kiss József, Jehova, szavalja Jászai Mari. 4. a) Liszt, Rigolletto ábránd; b) Liadow, Tabatière a musique (zenetréfa); Chopin, Polonaise; d) Raff, Caprice, Somogyi Mór. 5. a) Arditi „Parla” Valse brillante; b) Gregh, Parais a la fenétie; c) Magyar népdalok, Somogyi B. Carola. 6. a) Vörösmarty Mihály, A sors és a magyar; b) Tompa Mihály, Három a daru; c) Radó Antal, Szent Péter és a hegedős; d) Vörösmarty Mihály, Szózat, Jászai Mari. 7. a) Liszt, Rhapsodie hongroise; b) Paderewszky, Menuette; c) Wagner—Tauszig, A walkürök rohama, Somogyi Mór.

* **A „Magyar Lant”** júliusi száma vaskos és tartalmas füzetben jelent meg. Lelkes szótartó intéz a kezdő cikk a tatabi dalos ünnepély érdekében. Komoly tanulmányt közöl Klinger Beethoven szobráról. A tárcában dr. Vajda Emil Brassay Sámuelről ír érdekes visszaemlékezéseket. Ezen kívül egész halmazát hozza a hazai és külföldi híreknek. A hangjegymelléklet csinos kiállításban hozza Moyses Miklós előkelő stílusban tartott előjátékát. Kirchner Elek szép népdalát, Angyal Arnold csinos

népdalát, Zsadányi Armand hegedűtáviratában Verseghi énekeit és Zemplényi Árpád, a jeles költő nevének, Révész Annikének pattogós népdalcsárdását. A csatolt tartalomjegyzék szerint a Magyar Lant eddig 22 hazai szerzőtől közölt 46 különféle zeneművet, ami bizonyítja, hogy a művészi vállalkozás nemes hivatásának méltón felel meg s megérdemli a zenebarátok támogatását. Előfizetési díja egész évre 4 frt. (8 kor.), félévre 2 frt. (4 kor.). Megjelenik Győrött.

TÁVIRATOK.

Schlauch bíboros halála.

Budapest, július 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradról táviratozzák: Schlauch Lőrinc váradi bíboros püspök beszenteleési szertartása ma délelőtt volt. A bíboros holttestét reggel 9 órakor szentelte be Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök a püspöki palotában, Kényes segédlettel. A beszenteleés után a holttestet a székesegyházba vitték, ahol gyászszertartás volt, melyet Császka György kalocsai érsek végzett.

Budapest, július 14. (A „Torontál” ered. táv.) Temesvárról jelentik: Schlauch Lőrinc bíbornok holnap itt végbemenő temetésének rendezésére a nagyvárad székesskáptalan Wittenberger Antal pápai kamarást, kanonokot kérte fel, aki ma jelen van a nagyvárad beszenteleésén és holnap reggel a bíbornok tetemével visszaérkezik. Schlauch holtteste holnap reggel 8 órakor érkezik Arad felől ide. A józsefvárosi pályaudvarban ravatal lesz felállítva, melyen először beszentelelik a holttestet. Ezután nagy pompával viszik a székesegyházba, ahol 10 órakor ünnepi requiemet tartanak. Ezután nagy temetési pompával a belvárosi temetőbe viszik a koporsót, ahol a családi kriptában örök nyugalomra helyezik.

A honvédelmi miniszter a magyar nyelvért.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter hír szerint bizalmas körrendeletet intézett a honvédkerületi parancsnokságokhoz, hogy a honvédségnél, kivéven a horvát csapatokat, egy a szolgálati mint az oktatási nyelv kizárólag magyar legyen. Utasítja a parancsnokságokat, szigorúan tiltsák meg, hogy a honvédségnél a magyaron kívül más nyelvet használjanak.

Összedőlt harangláb.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Velencéből táviratozzák, hogy a szentmárk templom mellett levő nagy harangláb összedőlt. Emberéletben nem esett kár, de az egyik közeli palotát erősen megrongálta.

Kormányválság Angolországban.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból táviratozzák: Salisbury miniszterelnök tegnap lemondott. Utódja Balfour lesz.

Kémkedő közöshadseregbeli katonatiszt.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lyonból táviratozzák, hogy ott egy osztrák-magyar közöshadseregbeli katonatisztet kémkedés miatt elfogták.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1902. július 14.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	50 kilogr. ára		Kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	8.55	8.65	80	8.95	9.05
Pestvidéki uj	76	8.45	8.55	80	8.85	8.95
Bánsági uj	76	8.35	8.45	80	0.—	0.—
Bácskai uj	76	8.55	8.65	80	0.—	0.—
Ross uj	elsőrendű			70—75	6.95	7.05
	másodrendű				6.85	6.95
Árpa .	takarmány			60—62	5.90	6.—
	égetni való			62—64	5.55	5.80
	sőrfőzésre való			64—66	0.—	0.—
Zab .				39—41	6.40	6.65
Tengeri ó	bánsági				0.—	0.—
	másnemű				0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, július 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Ugy a kínálat, mint a kereslet lanyha volt, minek folytán az árak 15—20 fillérrel estek. Felmondott 15.000 métermázsza tengeri. Kötések: Buza októberre 7.29—7.30
Rozs októberre 6.00—6.01
Uj tengeri 4.82—4.83
Tengeri augusztusra 4.89—5.90
Zab októberre 5.22—5.23
Repece 10.40—10.50

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: Somfai János.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1902. május hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:
Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 38 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 30 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágány vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:
Módosra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 30 p.
Zombolyára: (keskenyvágány vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Karlova—Nagykikindára: reggel 6 óra 7 p.

92198. sz. 1902.

Magy. kir. államvasutak.

Hírdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a bányai állomáson létesítendő magasépítmenyi munkák végrehajtására. A létesítendő munkák a következők:
1. Egy négy állásos mozdonytisztító gödrökkel és aknákkal.
2. 8 darab külső tisztító gödör daruaknákkal.
3. Egy szénraktár.
4. Egy földszintes laktanya épület.
5. Egy emeletes lakóház.
6. Egy anyagszertári épület.
7. Egy munkás árnyékszék.
A tervek, a költségvetések, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestben, a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépítmenyi ügyosztályában (VI. ker. Teréz-körút 56. sz. III. emelet 14. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1902. évi július hó 30-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Budapestben, VI. kerület Teréz-körút 56. sz. II. emelet 10. ajtó).

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a bányai állomáson létesítendő magasépítmenyi munkákra.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1902. évi július hó 29-én délelőtt 12 óráig 3400 korona, azaz háromezer négyszáz korona bányatpénz teendő le a m. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapestben, VI. kerület Andrassy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bányatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bányatpénzek térti bevénnyel adandók fel.

Budapest, 1902. évi július hóban.

(81)

Az Igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Csenei Járás főszolgabírájától.

3906. szám 1902.

593-3.1

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett nagyjécsai s. jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom, hogy pályázni óhajtok szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi augusztus hó 5-éig adják be.

Az állással 800 korona fizetés és a járatok kiállítás utáni jövedelem van egybekötvé.

Csene, 1902. július hó 11-én.

Keresztes György, tb. főszolgabíró.

Irodai gyakornok,

ki kereskedelmi iskolát végzett, kezdő fizetéssel azonnal felvétetik.

Ajánlatokat a lap kiadóhivatala továbbít P. F. P. jelige alatt. (550-x.14)

17959/III. sz. 1902.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged.

Pályázati hirdetmény.

A Nagykikinda állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettek. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi december hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át vagyis 1905. évi november 30-ig; bérlőnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére:

III. oszt. étterem, 1 tálaló helyiség a földszinten, 1 tálaló helyiség a pincében, főzőkonyha és mosogató helyiség, mosó konyha, éléskamra, padlás, 3 pince, jégverem, továbbá lakásul: 2 szoba, cselédszoba. Használatra átengedik a III. oszt. váró- és étterem és a felv. épület előtti veranda egy része.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Nagy-Kikinda állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre“ felirattal ellátott lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönbben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi augusztus hó 8-án déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletére 200, azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi augusztus hó 7-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a vendéglő III. osztályú váró- és étterem fűtése és világításának felét a m. kir. államvasutak viselik.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyamnak 90 százalék szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat fizetnek. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan de a letétről nyert elismervényvény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételt, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. június hóban.

Az üzletvezetőség. (Utánnomás nem díjazatik)

Szeged—nagykikinda—nagybecskereki h. é. vasut.

Érvényes: 1901. évi május hó 1-étől.

Table with columns: Oda, Szeged—Karlova—Nagy-Becserek, Vissza. Rows include destinations like Budapest, Szeged, Szőregh, Karlova, Nagy-Kikinda, Karlova, Nagy-Becserek.

Table with columns: Oda, Nagy-Kikinda—Karlova, Vissza. Rows include destinations like Budapest, Szeged, Nagy-Kikinda, Karlova, Nagy-Becserek.

Ala pítattott 1900-ban. Szülők és gyámok figyelmébe! A SEITZ-féle első dél-magyarországi engedélyezett tanuló-internátus és nevelő-intézet, mely Temesvár-Józsefváros legszebb és legjobb levegőjű pontján a Skudier-park közelében, jobb Bégasor 3. szám alatt fekszik, immár harmadik évfolyamába lép.

Jó házból való fiu tanoncul felvétetik Mangold Lipót könyv- és papirkereskedésében. Hirdetmény. A magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet az ódombovári vizállomás megtoldásához szükséges munkák végrehajtására.

Novák Ferencz vésnök és emallirozó BÉCS XVI., Koppstrasse 34. A legtöbb egyesület és klub szállítója. Legelőnyösebben megrendelhetők: Jelvények, díszármekek és kintutetések arany, ezüst és bronzban kerékpárosok, evezősök és vitorlázók, atléták, lövészek, tornázók, dalegyleti tagok, vadászok, hadastyanok, tüzoltók stb. számára.

Nyomatott Pleitz Fer. Pal kiadónál, Nagybecskereken.